

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TAIPALSAARI

Taipalsaaren liikenneturvallisuuussuunnitelma 2015

LIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMA 2015

Työn tavoitteena oli tehdä kuntaan turvallista ja kestävää liikkumista edistävä liikenneturvallisuuksuunnitelma, jonka pohjalta kunta voi tehdä yhdessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, poliisin, Liikenneturvan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuuksuystyötä.

Suunnitelmatyön alussa selvitettiin Taipalsaaren nykyinen liikenneturvallisuuksuustilanne ja vaaranpaikat tapahtuneiden liikenneonnettomuuksien, asukas- ja koululaiskyselyjen sekä maastotarkastelujen avulla. Nykytilanteen selvityksen jälkeen määritettiin Taipalsaaren kunnalle liikenneturvallisuuksuuden edistämisen pitkän tähtäimen tavoitteet. Tavoitteiden ja liikenneturvallisuuksuuden nykytilanteen selvityksen perusteella tehtiin toimenpideohjelmat liikenneympäristön parantamiselle sekä kunnan jatkuvalla liikenneturvallisuuksuustyölle. Kuvassa 1 on esitetty liikenneturvallisuuksuussuunnitelman laadintaprosessi ja sisältökokonaisuudet.

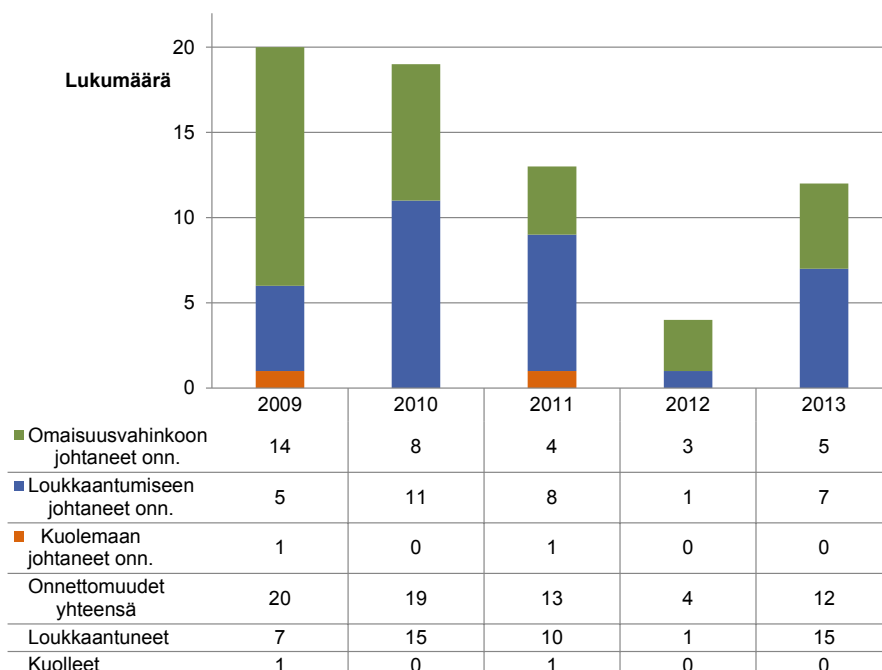
Kuva 1. Liikenneturvallisuuksuussuunnitelman laadintaprosessi ja sisältökokonaisuudet.

LIKENNETURVALLISUUSTILANNE TAIPALSAARELLA

Liikenneonnettomuudet

Taipalsaarella tapahtui vuosina 2009–2013 yhteensä 68 poliisin tietoon tullutta liikenneonnettomuutta eli keskimäärin 14 liikenneonnettomuutta vuodessa. Henkilövahinkoihin johtaneita onnettomuuksia tapahtui yhteensä 34, joista kaksi johti kuolemaan. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä sekä vakavuusaste olivat hieman korkeammat kuin koko maassa ja Kaakkois-Suomessa keskimäärin.

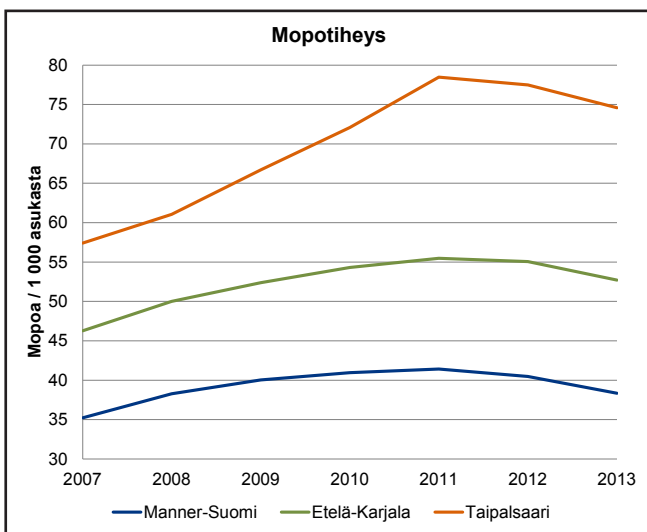
Tarkastelujakson aikana tapahtuneissa onnettomuuksissa kuljettaja oli kymmenessä tapauksessa (n. 15 %) onnettomuushetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena. Kuvassa 2 on esitetty Taipalsaarella tarkastelujakson aikana tapahtuneet liikenneonnettomuudet sekä niiden vakavuusasteet ja onnettomuusluokat vuosittain.

Kuva 2. Taipalsaaren maanteillä, kaduilla ja yksityisteillä vuosina 2009–2013 tapahtuneet onnettomuudet ja onnettomuusluokat vuosittain.

Taipalsaaren liikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden ikäjakaumassa korostuvat nuoret ikäluokat, erityisesti mopoilun ja autoilun aloittavat 15–18 vuotiaat. Huomattavaa on, että Taipalsaarella mopojen lukumäärä asukasta kohden on selvästi suurempi kuin koko maassa tai Etelä-Karjalassa. Kuvassa 3 on esitetty mopon omistuksen kehitys Taipalsaarella.

Yksittäisonnettomuudet olivat Taipalsaarella selvästi yleisin onnettomuusluokka. Niitä oli yli puolet (53 %) kaikista tapahtuneista onnettomuuksista. Yksittäisonnettomuudet johtuvat useimmiten liian suurella tilanneajonopeudella tapahtuneista tieltä suistumisista. Seuraavaksi yleisimpiä onnettomuuksia olivat mopo- ja risteämisonnettomuudet.

Kuva 3. Mopon omistuksen kehitys Taipalsaarella, Etelä-Karjalassa ja koko Suomessa.

Onnettomuuskasauksia, joissa oli tapahtunut enemmän kuin yksi onnettomuus, oli maantien 408 varrella neljä. Kasauksipaikat olivat **Saimaanharjulla** Taipalsaarentien, Kuhatien ja Konstunkaaren liittymässä, **Kirkonkylän keskustassa** Taipalsaarentien ja Kirkonrantatien liittymässä, **Kuivaketveleessä** Taipalsaarentien ja Linnavuorentien liittymässä sekä **Levässä** Savitaipaleentiellä Haikolantien ja Salmitien välillä. Lisäksi **Kuhatiellä** oli yksi onnettomuuskasauksia Kuhatien ja Ankeriaantien liittymän ja Saimaanharjun koulun kohdalla.

Onnettomuuskustannukset

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu suuria kustannuksia yhteiskunnalle. Kustannuksiin lasketaan mukaan sekä aineelliset vahingot että uhreille aiheutuneet aineettomat menetykset. Kustannukset muodostuvat mm. seuraavista: palo- ja pelastustoimen hälytyslähtö- ja kuljetus, onnettomuuspaikan raivaus, erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuolto, vammaiskuljetukset, uhrien kuntoutus ja laitoshoidon, vammahuolto, omaishoidon tuki, kotipalvelut, toimeentulotuki, liikenneväylien vahinkojen korjaus sekä tuloverojen menetys. Onnettomuuksien kokonaiskustannuksista noin **15 - 20 %** arvioidaan kohdistuvan **kunnan maksettaviksi**.

Taipalsaarella tapahtuneet onnettomuudet maksoivat tarkasteluaikana yhteiskunnalle yhteensä noin 20 miljoonaa euroa eli noin 4 miljoonaa euroa vuodessa, josta kunnan osuus on noin 600 000 - 800 000 euroa vuodessa.

Asukas- ja koululaiskyselyt

Taipalsaarelaisten kokemuksia liikkumisesta ja liikenneturvallisuudesta selvitettiin kaikille avoimella asukaskyselyllä sekä koululaisille suunnatulla kyselyllä. Kyselyillä haluttiin selvittää liikkumistottumuksia, turvalaitteiden käyttöä sekä vastaajien näkemyksiä liikenneturvallisuuksen nykytilanteesta, eri liikkuja-ryhmien kokemista liikenteen ongelmista ja vaarallisista paikoista.

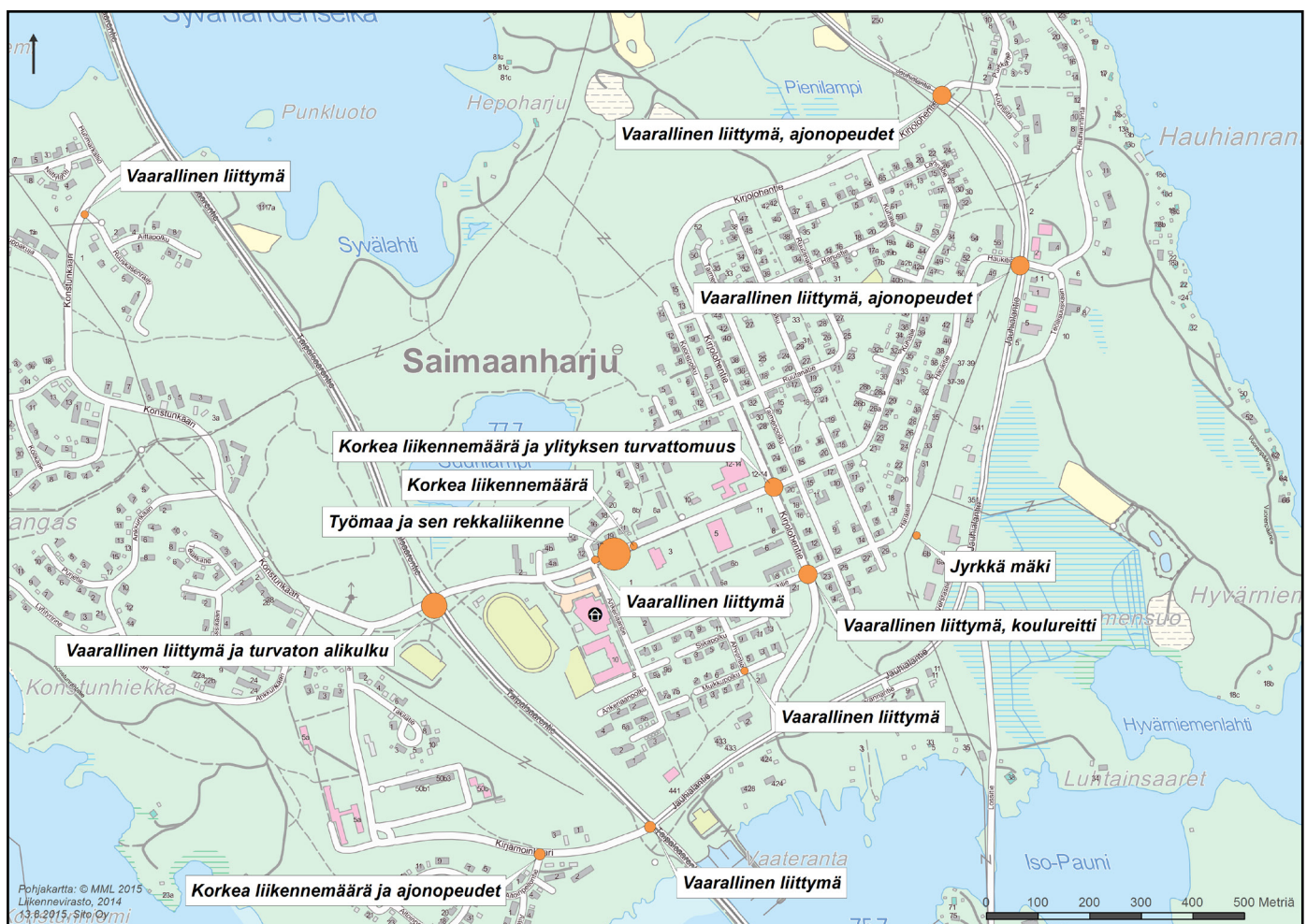
Asukaskyselyyn vastanneista alle puolet piti **liikenneturvallisuuksen tilaa** Taipalsaarella kokonaisuutena hyvänä tai erittäin hyvänä. Hieman alle neljännes piti sitä kuitenkin huonona tai erittäin huonona. Vastaajien mielestä **vakavimpia**, päivittäin havaittuja **liikenneerikkomuksia** olivat nopeusrajoitusten ja suojatien väistämissäännön noudattamatta jättäminen, vilkkujen puutteellinen käyttö, matkapuhelimeen puhuminen autoa ajaessa sekä mopoilijoiden liikennesääntörikkomukset.

Kävelyn vaaranpaikoiksi asukaskyselyyn vastanneet kokivat kirkonkylän keskustassa mm. Taipalsaarentien ja Muukkolan tien ylitykset, Saimaanharjulla Kuhatien ympäristön lukuisten rakennustyömaiden vuoksi sekä Jauhialantien ylitykset kovien ajonopeuksien vuoksi. **Pyöräilyn** vaaranpaikoiksi koettiin kapea ja lähes pientareeton Vehkataipaleentie sekä kirkonkylän

kadut. **Autoilun** vaaranpaikoiksi mainittiin mm. Taipalsaarentien/Kuhatien/Konstunkaaren liittymä huonojen näkemien ja suurten ajonopeuksien vuoksi, Vehkataipaleentie kapeuden ja mutkaisuuden vuoksi sekä Toijantie kapeuden vuoksi.

Koulumatkoilla suosituin kulkutapa kaikilla luokka-asteilla oli pyöräily. Alakoululaiset käyttivät turvalaitteita selvästi paremmin kuin yläkoululaiset. Esimerkiksi pyöräilykypärää käytti yli puolet alakoululaisista vastaajista, kun yläkoululaisista pyöräilykypärää käytti vain noin viidennes.

Koulumatkojen vaarallisimmiksi paikoiksi koululaiset mainitsivat Kuhatien ja sen liittymät yleensä, erityisesti Saimaanharjun koulun kohdalla. Vaaranpaikoiksi mainittiin myös Kuhatien ja Taipalsaarentien liittymä, missä koululaiset kokevat turvattomuutta alikulun ja jyrkän mäen sekä mopoilijoiden liikennekäyttäytymisen vuoksi. Useita vaaranpaikkamainintoja saivat Saimaanharjun teiden ja katujen liittymät, joissa koettiin turvattomuutta ennen kaikkea teiden ylittämisen korkeiden ajonopeuksien, suuren liikennemäärän ja/tai katujen jyrkkyyksien vuoksi. Koululaisten mainitsemat Saimaanharjun koulun ympäristön vaaranpaikkakasamat on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4. Koululaisten mainitsemat Saimaanharjun koulun ympäristön vaaranpaikkakasamat.

LIKENNETURVALLISUUDEN TAVOITTEET

Valtakunnallinen liikenneturvallisuustyö on vuodesta 2001 alkaen perustunut tieliikenteen turvallisuus- eli ns. nollavisioon ”*Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenteessä.*” Keskeisenä valtakunnallisena tavoitteena, niin liikenneturvallisuustyössä kuin liikennepolitiikassa laajemmin, on myös lisätä kestävien kulkumuotojen – kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen – osuutta liikkumisessa.

Valtakunnallisten sekä Kaakkois-Suomen alueellisten tavoitteiden pohjalta Taipalsaaren kunnalle asetettiin seuraavat pitkän tähtäimen liikenneturvallisuusvisio ja -tavoitteet:

- Kenenkään ei tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti Taipalsaaren liikenteessä.
- Taipalsaaren liikenne on turvallista ja taipalsaarelaiset liikkuvat viisaasti ja vastuullisesti liikenteessä.

Vision mukaiset määrälliset tavoitteet vuodelle 2020 ovat:

- Taipalsaarella ei tapahdu yhtään liikennekuolemaa.
- Tieliikenteessä tapahtuu enintään viisi loukkaantumiseen johtavaa liikenneonnettomuutta.

Liikenneturvallisuuden edistämistyössä paneudutaan kuntalaisten elinikäiseen liikennekasvatukseen, kunnan omien työntekijöiden liikenneturvallisuustietouden lisäämiseen ja yhtenäisiin käytäntöihin liikenneympäristön parantamisessa. Liikenneturvallisuustyötä tehdään kunnan eri palveluiden ja sidosryhmien, kuten ELY-keskuksen, Liikenneturvan ja poliisin, yhteistyönä.

Asetettuihin tavoitteisiin pyritään pääsemään toteuttamalla valmis-
tuneessa liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä sekä ottamalla liikenneturvallisuustyö osaksi laajempaa kuntien turvallisuussuunnittelua ja riskienhallintaa. Tämä edellyttää kunnalta aktiivista ja jatkuvaa liikenneturvallisuustyötä.

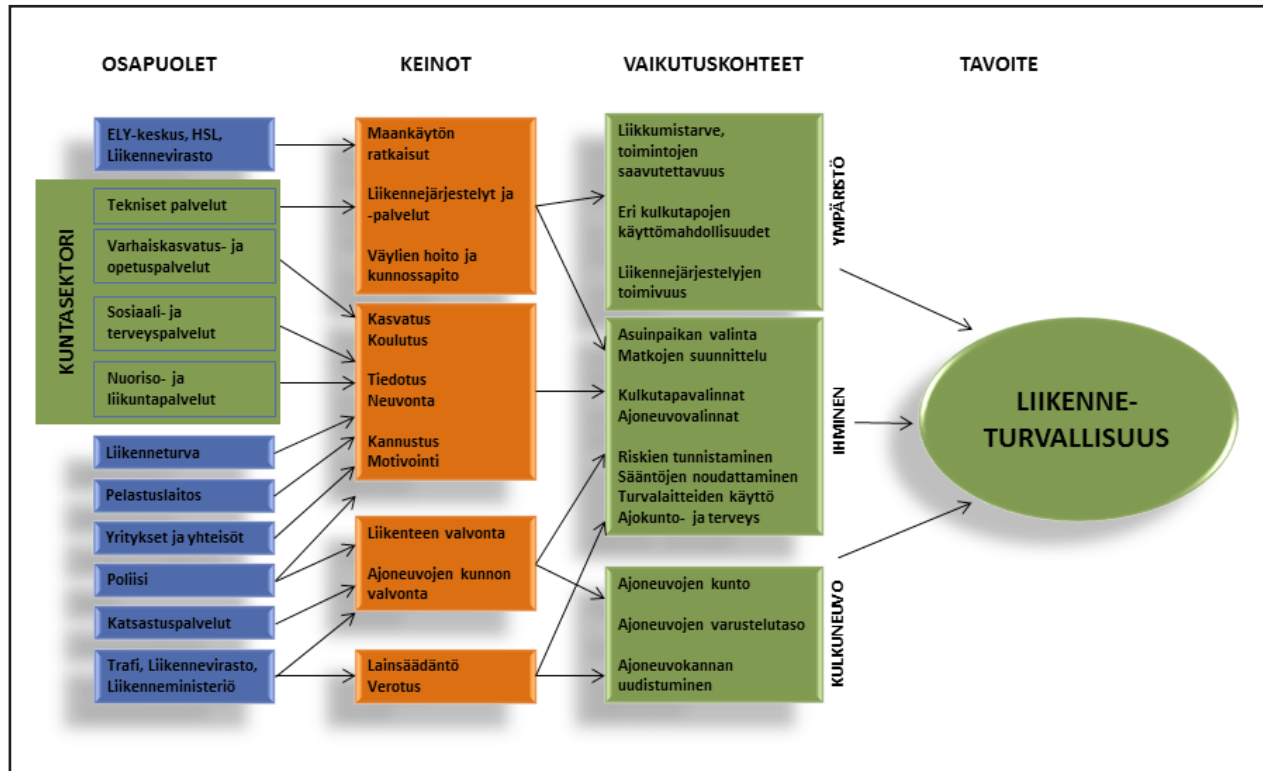
LIKENNETURVALLISUUDEN PARANTAMINEN

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelma

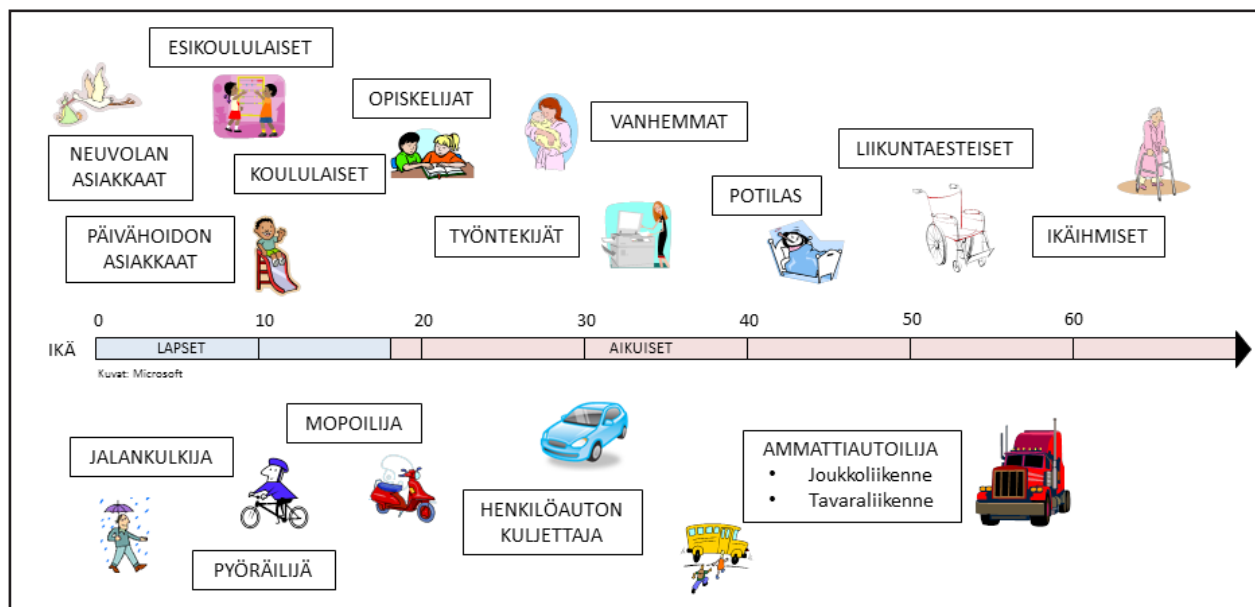
Keskeisinä toisiinsa vaikuttavina tekijöinä liikenteessä ovat ihminen, ajoneuvo sekä liikenneympäristö. Näihin kaikkiin osatekijöihin vaikuttamalla voidaan tehokkaimmin parantaa liikenneturvallisuustilannetta.

Tärkeää on pyrkiä lisäämään kaikkien liikenteessä liikkuvien tietoja ja taitoja sekä vaikuttamaan asenteisiin tiedotuksen, koulutuksen ja kasvatuksen keinoin.

Liikenneturvallisuustyössä on laaja keinovalikoima, josta voidaan valita kuhunkin tarpeeseen sopiva. Erilaisten vaikuttamiskeinojen valinta sekä eri kohderyhmien tavoittaminen edellyttävät useiden eri toimijoiden yhteistyötä. Kuvassa 5 on esitetty liikenneturvallisuustyön toimintakenttä, eri toimijoiden roolit sekä asiat joihin halutaan vaikuttaa. Kokonaisuudesta syntyy yhdessä tehden tavoitteellinen liikenneturvallisuus. Kuvassa 6 on esitetty lisäksi liikenneturvallisuustoiminnan kohderyhmät.

Kuva 5. Liikenneturvallisuustyön toimintakenttä ja eri toimijoiden roolit.

Kuva 6. Liikenneturvallisuustoiminnan kohderyhmät.

Liikenneturvallisuussuunnitelman aikana Taipalsaarelle perustettiin liikenneturvallisuustyöryhmä, jossa ovat mukana kunnan eri palveluiden, ELY-keskuksen, Liikenneturvan ja poliisin edustajat. Ryhmän kokoonpano vuonna 2015 oli seuraava:

Taipalsaaren kunta

Kai Könönen, pj.
Kasvatus- ja opetuspalvelut
Juha Tielinen
Kehittämispalvelut
Jari Rämä
Tekniset palvelut
Sanna Kärkkäinen
Kasvatus- ja opetuspalvelut
Hanna Rönkkönen
Eksote, sos.- ja terv.palvelut

Sonja Lehtonen
Kaakkois-Suomen Ely-keskus
Anna-Maija Hinkkanen
Liikenneturva
Jarmo Junna
Kaakkois-Suomen poliisilaitos

Liikenneturvallisuustyöryhmän keskeiset tehtävät ovat:

- Aktiivinen liikenneturvallisuustilanteen seuranta, joka palvelee myös muuta toimintaa.
- Eri kohderyhmille tiedottaminen turvalliseen ja kestäväan liikkumiseen liittyvistä asioista.
- Kunnan sisäinen tiedottaminen liikenneturvallisuusryhmän toiminnasta ja ryhmässä päätetyistä asioista.
- Liikennekasvatus ja -valistustoimenpiteiden sekä erilaisten koulutustilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen.
- Liikenneympäristön parannustoimenpiteiden toteuttamisen edistäminen ja suunnitelman pitäminen ajan tasalla.
- Liikenteen ja maankäytön suunnitelmien tarkistus eri liikkujaryhmien, liikenneturvallisuuden ja kestäväan liikumisen näkökulmasta (esimerkiksi lausuntojen anto, osallistuminen kaavailtoihin, jne.).

Liikenneympäristön toimenpideohjelma

Liikenneympäristön turvallisuuteen voidaan parhaiten vaikuttaa jo kaavoitusvaiheessa. Toimintojen tarkoituksenmukaisella sijoittelulla vaikutetaan liikkumistarpeeseen ja luodaan edellytykset tarpeellisten matkojen hoitamiseen kävelen, pyöräillen tai joukkoliikenteellä.

Hyvällä maankäytön suunnittelulla voidaan ennalta ehkäistä kalliiden liikenneympäristön toimenpiteiden tarvetta. Myös tienkäyttäjien liikenneturvallisuusasenteisiin ja käyttäytymiseen vaikuttamisella sekä ihmisten omilla valistuneilla kulkutapavalinnoilla voidaan parantaa merkittävästi liikenneturvallisuutta jopa hyvin edullisesti. Liikenneympäristön parantamisen toimenpiteet ovat usein hyvin kalliita, kun taas liikennekasvatus- ja valistustyön osalta kustannukset jäävät merkittävästi alhaisemmaksi.

Liikenneympäristön toimenpideohjelmassa on keskitytty olemassa olevan liikenneympäristön parantamiseen ja pääpaino oli pienissä, kustannustehokkaissa ja nopeasti toteutettavissa toimenpiteissä. Toimenpideohjelma sisältää myös joitakin rakennustoimenpiteitä, jotka vaativat tarkempaa suunnittelua ja erillistä rahoitusta toteutuakseen.

Liikenneympäristön toimenpideohjelmassa on esitetty toimenpiteiden sisältö, kiireellisyysluokka, alustava kustannusarvio sekä vastuullinen tienpitäjä. Liikenneympäristöön kohdistuvia teknisiä toimenpiteitä on yhteensä 69 ja toimenpiteiden kustannusarvio on yhteensä 1,3 M€. Summa ei sisällä tarkempaa suunnittelua vaativien kohteiden kustannuksia. Toimenpiteet on esitetty tarkemmin liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpidetaulukossa sekä sitä tukevissa karttakuvissa.

Toimenpiteet on luokiteltu kiireellisyysluokittain seuraavasti:

- kiireellisyysluokka 1, tavoite toteuttaa vuosina 2015–2016
- kiireellisyysluokka 2, tavoite toteuttaa vuosina 2017–2018
- kiireellisyysluokka 3, tavoite toteuttaa viimeistään vuonna 2020.

Kiireellisyysluokat ovat suuntaa antavia ja ne voivat muuttua mm. yleisen taloustilanteen vuoksi.

Taulukossa 1 on esitetty parantamistoimenpiteiden kustannukset tienpitäjittäin ja kiireellisyysluokittain. Taulukossa on esitetty myös yleisten teiden toimenpiteiden turvallisuusvaikutukset henkilövahinkoihin johtavien onnettomuuksien vähenemänä. Turvallisuusvaikutukset on laskettu tarkoitukseen kehitetyllä Tarva-ohjelmalla.

Taulukko 1. Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteiden kustannukset tienpitäjittäin ja kiireellisyysluokittain.

	Kiireellisyysluokka, kustannukset (€)				Maantieverkon hvjo-vähenemä
	1	2	3	Yhteensä	
ELY	67 600 €	5 000 €	-	72 600 €	0,07234
Kunta	11 500 €	392 550 €	122 500 €	526 550 €	0,00301
ELY ja kunta yhdessä	100 430 €	525 000 €	30 000 €	655 430 €	0,06728
Kaikki yhteensä	179 530 €	922 550 €	152 500 €	1 272 580 €	0,14263

hvjo = henkilövahinkoon johtavien onnettomuuksien

JATKUVA LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ

Liikenneturvallisuustyöhön osallistuminen

Kunnan liikenneturvallisuustyöstä vastaa jatkossa liikenneturvallisuustyöryhmä. Liikennekasvatuksen, tiedotuksen ja koulutuksen keinoin parannetaan kuntalaisten liikennetaitoja ja -tietämystä. Käytännön tasolla liikenneturvallisuustyöhön voivat osallistua kaikki kuntalaiset ja kunnan työntekijät.

Suunnitelman hyväksyminen

Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumisen kannalta kunnan päätöksentekijöiden tuki on äärimmäisen tärkeää. Kunnan eri palvelujen johdon tulee tukea ja kannustaa työntekijöitä liikenneturvallisuustyöhön. Liikenneturvallisuussuunnitelman esittely ja hyväksyminen kunnanvaltuustossa lisää liikenneturvallisuustyön painoarvoa ja herättelee päättäjiä pohtimaan liikenneturvallisuusasioita. Hyväksyminen antaa jatkossa käytännön työlle mahdollisuuden ja työrauhan.

Seuranta

Seurannan tavoitteena on arvioida miten liikenneturvallisuustyössä on onnistuttu. Liikenneturvallisuustyö on luonteeltaan pitkäjänteistä ja liikenneonnettomuuksien syntyyn vaikuttavat useat tekijät yhdessä. Yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia ei yleensä ole suoraan nähtävissä onnettomuustilastoissa vaan työn tulokset näkyvät vasta pidemmän ajanjakson kuluessa. Seurannan kautta pyritään osoittamaan, että tehty työ on oikeansuuntaista. Seuranta auttaa myös niukkojen resurssien kohdentamisessa ja liikenneturvallisuustyön suunnittelussa.

Liikenneturvallisuussuunnitelma on laajan yhteistyön tulos. Työhön on osallistunut edustajia kunnan eri palveluista sekä asiantuntija- ja sidosryhmistä. Suunnittelutyötä ohjanneeseen työryhmään kuuluivat:

Jari Willman	Taipalsaaren kunta
Juha Tielinen	Taipalsaaren kunta
Jari Rämä	Taipalsaaren kunta
Sonja Lehtonen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Jussi Kailasto	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Anna-Maija Hinkkanen	Liikenneturva
Jarmo Junna	Kaakkois-Suomen poliisilaitos.

Suunnittelutyö on tehty konsulttityönä Sito Oy:ssä, josta työhön ovat osallistuneet Maija Krankka, Anna Korpinen ja Virpi Ansio.

Lisätietoja:

Jari Willman Taipalsaaren kunta
Sonja Lehtonen Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Taipalsaaren liikenneturvallisuussuunnitelman loppuaineistot ovat luettavissa osoitteessa:

<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/liikenneturvallisuus>

(Huom! Valitse alueeksi Kaakkois-Suomi).

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 1041, 45101 Kouvola
puh. 0295 029 000
www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-kaakkois-suomi

www.ely-keskus.fi